

Koksarna Škale,
mešana tehnika na ultralesu,
91 x 40 cm, 2010

KNJIŽNICA
CIRILA
KOSMAČA
TOLMIN

Jašek Hrastnik,
mešana tehnika na ultralesu,
91 x 40 cm, 2015

Stojan Špegel je diplomiral na Šoli za risanje in slikanje/Arthouse-College of visual arts pri prof. Darku Slavcu, šolal se je tudi na Fakulteti za organizacijske vede v Kranju. Izdal je tri pesniške zbirke in objavljajl pesmi v literarnih revijah. Je član Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov. Do sedaj je imel 22 samostojnih razstav in sodeloval na preko 70 skupinskih razstavah. Prejel je tudi 12 nagrad in priznanj. Leta 2000 je izšel predstavitveni katalog njegovih slik z naslovom "Na prelomu tisočletja", v letu 2007 pa je izšla predstavitvena monografija z naslovom Notranje pokrajine - slike.

Predstavljen je v World Encyclopedia International Artists Book Collaborative Project (Vermont, USA, 2001) in monografiji slovenskih slikarjev in pesnikov z naslovom Poetika (Tatjana Pregl Kobe - Koroška galerija likovnih umetnosti).

Stojan Špegel
Cesta talcev 2 b
3325 Šoštanj

GSM: 00386 (0) 41 782 692
E-mail: stojan.spegel@gmail.com
www: stojanspegel.si

Galerija je odprta od ponedeljka do petka od 9. do 19. ure in ob sobotah od 9. do 12. ure.
Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin, Tumov drevored 6, 5220 Tolmin, tel.: 05 381 15 26, www.tol.sik.si

Jašek Preloge in klasimica v izdelavi,
mešana tehnika na ultralesu,
91 x 40 cm, 2010

Stojan Špegel

JAŠKI in RazGLEDNICE

Vljudno vabljeni na odprtje razstave
v torek, 9. februarja 2016, ob 19h v
galerijo Knjižnice Tolmin.

Umetniška dela diplomiranega slikarja bo
predstavila umetnostna zgodovinarica
Anamarija Stibilj Šajn.

Razstava bo na ogled do 14. marca 2016.

Stojan Špegel, diplomirani slikar in vodja Muzeja premogovništva Slovenije v Velenju, svoj ustvarjalni potencial izživlja na različnih umetniških področjih. Bogastvo zunanjih dražljajev mu je vsebinski vir, s katerim se umakne v intimo svoje notranjosti, kjer se prepusti osebnemu podoživljanju, pristnemu in globokemu čutenju, selekcioniranju, raziskovanju, preoblikovanju in preurejanju ter likovnemu gnetenju motivnih izhodišč. Tako skozi proces ponotranjanja prispe v svoj svet, v katerem realnost dobi avtorjevo podobo, se spremeni v njegovo občutenje, njegovo vizijo, ki zaživi na likovno-vizualen način ali pa se prelije v poezijo. Včasih zaobjame celo oba medija (cikel »Notranje pokrajine« in istoimenska pesniška zbirka). Iz pogledov, obrnjenih navzven, predvsem v prostor Šaleške doline kot tudi Goriških Brd, in tistega, kar se naseli ter osmisli v umetnikovi notranjosti, nastajajo dela, ki vsebujejo preplet fizično zaznavnega in duhovno občutenega ter kažejo na avtorjevo so-bivanje s krajino, z naravo, z danostmi posameznih okolij.

Tokrat bomo Stojana Špegla spoznali kot slikarskega poeta, razstavno pozornost pa usmerili na dva njegova cikla, na RazGLEDNICE in JAŠKE, na stvaritve, ki kljub raznolikosti premorejo prepoznavno, likovno prepričljivo in občutljivo slikarsko prezenco.

»RazGLEDNICE« so slike malega, intimnega, komornega formata, ki je bil izbran po naključju. Nosilec slikovnega zapisa namreč predstavlja neuspešno, pretemno reprodukcijo njegovih starejših slik, ki je postala podlaga za nova slikarska platenja, za ustvarjanje horizontalno zasnovanih slik, ki učinkujejo kot široko odprti panoramski pogledi. V spremstvu ekspresionistične intence je avtor iz motivnega sveta izbral pomensko bogate segmente, elemente s sporočilom, s simbolno in metaforično dimenzijo. Očistil jih je n drobности in povzel njihovo oblikovno bistvo, včasih pa sprostil tudi domišljijo hipnega ustvarjalnega namiga.

Ta se odraža v komuniciranju med organsko vitalnimi in geometrijsko strogimi oblikami. Slednje so tudi tiste, ki predstavljajo urbanizacijo samega slikovnega polja, delitev njegovega prostora na posamezne pravokotne ploskve, pa tudi na še strožje orientirano razdelitev v obliki horizontalnih pasov.

S plastenjem nanosov, segajočih od bogatih barvnih impastov do lazurnih tančic, zastira ali pa celo odstira pogled, dosega žlahtne in intenzivne barvne vrednosti, predvsem pa ustvarja posebno teksturo slikovne povrhnjice. V njej se naravne barvne vrednosti naglasijo z osebnimi čustvenimi vtisi. V raznolikosti barvne palete odsevajo življenjska stanja in okolja, prenesena v živahne in umirjene nanose, tople in hladne, sončne in senčne. V njih se odslikava Špeglova vez s temnim premogovniškim podzemljem, v katerega je vraščen, in dejstvo, da nikoli ne more mimo mediteranskih barv in svetlob, ki sežejo vse do njegove Medane in hkrati do njegovega srca. V zgovorno govorico barv pa posegajo tudi jasne in tekoče konturne sledi, ki dodatno izčistijo in opredelijo formo posameznega akterja dogajanja ter skoncentrirajo barvni nanos.

Konglomerat oblik, linij, ploskev in tekstur je uravnotežen, harmonično uigran, kot bi avtor želel tudi v svojih krajinskih občutkih, v doživljajskih impresijah doseči stanje ravnovesja, značilno za naravo.

Ta je kot spremljajoča kulisa prisotna tudi v njegovem ciklu JAŠKI, ki je nastajal pred in po RazGLEDNICAH ter predstavlja njihov antipod. Izpeljava motiva je zahtevala vertikalno orientiranost. Visoke, ožje formate pa je avtor razdelil na tri pasove: spodnji, abstraktni, ki na asociativni in simbolni ravni skriva značilne elemente z rudo bogatega podzemlja, osrednji, kateremu dominirajo natančno izslikani, realistično predstavljeni industrijski objekti, in zgornji pas, ki predstavlja nebo. Avtor prostor od podzemlja do neba poveže v troedino celoto, čeprav so predeli slogovno in

likovno-izvedbeno povsem raznoliko interpretirani in izrazito kontrastni. Z izstopajočimi industrijskimi poudarki, na katerih do perfekcionizma obdeluje detajle in z risbo teži k jasni konstrukciji ter trdni statiki stavb, dokumentira krajino in njene posebnosti na območju Velenja, kasneje pa témo sistematično razširi še na druga rudarska območja Slovenije. Z intervencijo industrijske arhitekture v vmesni prostor ustvari celo vzdušje, ki se dvigne nad realnost.

Industrijska infrastruktura ni le na površju, ampak sega tudi v globino. Prav tako se Stojanova ustvarjalna misel spušča v spodnja obzorja, kjer slutimo zametke njegovih notranjih krajinskih podob. Tu nalaga svoja občutja duševnih globin – kot materialno snovnost barve, goste, temne in plastene, barve, katere nanos ima poudarjeno strukturalno moč, ki je dosežna tudi s kolažiranjem. S tem ustvari specifično teksturo, v kateri se reflektira avtorjev snovni, čutni in metjejski nagovor. Kljub moči čutnih efektov je to tudi prostor, v katerem je zakopano slikarjevo duhovno sporočilo, njegova razmišljanja o zgodovini in zgodbe o eksistenci mnogih rodov rudarjev in njihovih družin.

Ko z jaški zbliža oz. poveže spodnji svet in površje, se ozre na nebo, ki predstavlja gladko, na nek način eterično površino, prežarjeno s svetlobo. Na njej zadihna na nov ustvarjalni način. Ploskvi odvzema plasti, odstranjuje materijo in vzpostavi gladko polje, na katerem vendarle ostane komaj zaznaven strukturalni pridih, a žarilnost prevzame barva in v njej se reflektira svetloba. Tako se slikarjeva zgodba poveže v celoto in zaživi v sporočilnosti.

Stojan Špegel na avtorsko izviren, tankočuten, celo lirično-poetičen način gledalca vodi od pod-zemlja do neba, med motivi, ki imajo svojo lastno in hkrati avtorjevo intimno vsebino.

Anamarija Stibilj Šajn